

DUMBRAVA

942

Sediul consiliului local: Dumbrava nr. 336, telefon/fax 0256/325553;

Coordonate:

45°49'25" lat. N;
22°07'03" long. E;

Repere istorice:

-1453 - se consideră că pe actuala vatră a satului Dumbrava existau două mici așezări:

Alsó Igazfalva (1464) și **Felső Igazfalva**, nume se pare impuse de nobilii unguri, căci în cele două vechi așezări nu trăiau maghiari;

-în secolul al XVII-lea sunt întâlnite în documente numele **Igaz și Ighaz**;

-1893 - este întemeiată localitatea **Igazfalva** de coloniști unguri de religie reformată, majoritatea veniți din părțile Seghedinului;

-1911 - se înființează biblioteca publică (cu cărți în limba maghiară) prin donații de carte făcute de **Nemes Elemér**, compozitor, protopop reformat;

-1924 - Răchita era comună rurală cu 1576 de locuitori;

-1936 - Dumbrava avea 1 617 locuitori (maghiari), 346 de case, școală primară, cor bărbătesc, reuniune a femeilor reformate, moară țărănească, târg săptămânal;

-6 noiembrie 1936 - se naște la Dumbrava **Margareta Vamoș-Gulyaș**, dascăl, poet, memorialist;

-2002 - comuna Dumbrava avea 2 725 de locuitori;

-2007 - se organizează prima ediție a festivalului „Zilele Dumbravei“;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total: 2 699 persoane, dintre care:

- masculină = 1 355 de persoane

- feminină = 1 344 de persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010:

Sate componente: Dumbrava, Bucovăț (1 440, Bujocz) și Răchita (1 393, Rekettyés);

Instituții școlare: Școli cu clasele I-VIII: Dumbrava și Răchita; Școala primară cu clasele I-IV: Bucovăț; Grădinițe cu program normal: Dumbrava, Răchita și Bucovăț;

Instituții sanitare: Dispensar medical uman: Dumbrava; Farmacie umană: Dumbrava; Dispensar sanitar-veterinar: Dumbrava;

Instituții culturale:

- Cămine culturale: Dumbrava, Răchita și Bucovăț; Bibliotecă: Dumbrava (fondată în anul 1974);

Baze sportive și de agrement: Teren de sport: Dumbrava; Sala de sport: Dumbrava.

Biserici și alte lăcașe de cult: Biserici ortodoxe române: Răchita (1894), Bucovăț (1780 - o primă consemnare în anul 1935) și Dumbrava (1996); Biserică reformată: Dumbrava (1898); Biserici baptiste: Dumbrava (2000) și Bucovăț (1905); Biserici pentecostale: Răchita (1993) și Bucovăț (2006);

Ruga și alte manifestări cultural-religioase:

- Bucovăț (15 august - Sfânta Maria Mare) și Răchita (8 septembrie - Sfânta Maria Mică); Zilele satului Dumbrava (29-30 septembrie); Comemorarea satului Bunea Mică (11-12 august).

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI DUMBRAVA

Ihász Ioan	primar	Drăgan Tomița, consilier	PNȚCD
Gherghina Petru	viceprimar	Ghergely Francisc-Irmiie, consilier	UDMR
Bălu Călin Ioan, consilier	PDL	Gherghina Nicolae, consilier	PSD
Curuțiu Petru, consilier	PDL	Goagă Marian, consilier	IND
Daminescu Ioan, consilier	PSD	Szabó Adalbert, consilier	UDMR
Deák Ștefan-Tiberiu, consilier	UDMR	Vasiloni Ion, consilier	PNȚCD

DUMBRAVA

POVESTEA DOAMNEI VAMOȘ-GULYAȘ

În anul 2005 apărea la editura „Almanahul Banatului” cartea de memorialistică intitulată „Din amintirile unei educatoare”. Autoarea, **Margareta Vamoș-Gulyaș**, e fiică a Dumbravei, provenind dintr-o familie de oameni harnici, tatăl ei fiind covaciul comunei, cu atelier propriu chiar și pe vremea colectivizării și „cel mai iscusit din zonă”, după cum își amintesc nepoții acestuia...

Margareta a urmat la începutul anilor '50, secolul trecut, Liceul Pedagogic din Lugoj, secția învățătoare, dar a lucrat toată viața ca educatoare, în Dumbrava mai întâi, apoi la Timișoara, când cea mai prolifică perioadă ca dascăl a fost, după cum mărturisește autoarea, sub direcțiunea **Mărioarei Șimlovici Jude**, mama scriitoarei Adrianei Babeți. Cărticica Margaretei Vamoș-Gulyaș e plină de amintiri sincere. Nu-i iartă deloc pe

cei (cele) care i-au amărât viața de educator, tot așa cum își exprimă maxima prețuire pentru pedagogii adevărați cu care a lucrat.

Fiii Margaretei Vamoș-Gulyaș sunt nume cunoscute în lumea presei timișorene: **Emeric Vamoș Barbu**, un caricaturist și om de snoave fermecător, iar fratele său, **Zoltan Vamoș - ZOFF**, un talentat grafician și caricaturist, elev al maestrului Ștefan Popa-Popa'S.

E o mică lume în cartea dnei Vamoș

Gulyaș, lumea Dumbravei fermecate bănățene din prima jumătatea a secolului XX, o așezare întemeiată cu doar câteva decenii înainte de nașterea autoarei: „**Dumbrava, sat situat într-o regiune deluroasă între Lugoj și Făget. Străzile sale sunt flancate de bătrâni arbori, salcâmi, duzi, castani... Pereții caselor sunt în întregime albi, ca și trunchiurile vârute ale copacilor; doar bordurile sunt colorate verde, gri (ciment) și, mai rar, roșu. Localnicii sunt simpli, harnici și cu suflet bun. Iubesc munca, dar și distracția. (...) Din nici o gospodărie nu lipseau păsările de curte, iar animalele domestice, ovinele și bovinele, erau încredințate păstorilor, din primăvară și până-n toamnă. Sătenii se îndeletniceau cu agricultura. Aproape toți aveau pomi și viță de vie, astfel că la nunțile din toamnă nu lipseau țuica și vinul sifonat cu buchete de Dumbrava**”. Imaginile care însoțesc acest text provin din arhiva familiei Vamoș-Gulyaș.

FESTIVALUL TOCĂNITEI

Cel mai așteptat eveniment al „Zilelor dumbrăvene” din septembrie 2009 a fost „Festivalul tocăniței”, care se organizează în Dumbrava de câțiva ani și adună laolaltă maeștri bucătari din zonă, dar și din străinătate. Tocănița de vită, de oaie sau de rață a fost preparată de bucătari români și maghiari din satele Țipari, Bodo și Dumbrava din România, dar și din Vesztő, Nagydorog sau Makó din Ungaria. Din cauza birocrăției Consulatului României la Belgrad - în opinia primarului **Ioan Ihász** - invitații din comuna Totovo Selo din Banatul sârbesc au obținut în ultimul moment viza românească, așa că nu s-au mai putut pregăti din punct de vedere tehnic pentru a-și putea demonstra măiestria la festival. Au venit totuși la Dumbrava, în afara concursului, pentru a fi cu sufletul alături de prietenii din Banatul românesc. Câștigătorii trofeului „Lingura de aur” au fost declarați cei din orașul Makó - Ungaria: **Nagy György J. și Szabó Ferencz**. Începând cu toamna anului 2010, concursurile din cadrul „Zilelor dumbrăvene” se vor înmulți cu unul special: „Festivalul soacrelor”.

DUMBRAVA

PARA REGINEI

La 14 km de Dumbrava, trecând prin Răchita, ajungi la Bunea Mică. Aici, în luna august, se adună la un festival comemorativ vechii locuitori ai satului. Din vechea așezare (înființată în anul 1924 de maghiari - Bunea Ungurească Bunyaszek-szárd și care a ținut de orașul Făget) nu a mai rămas aproape nimic. La mijlocul anilor '80 ai secolului trecut, așezarea a început să se stingă. Azi nu mai sunt case în picioare, biserica reformată s-a vândut și s-a montat în altă comună, dar ca biserică romano-catolică. Bunicii primarului **Ioan Ihász** din Dumbrava au fost membrii ultimei familii care a plecat din Bunyaszekszárd la Dumbrava, în anul 1984. Au demolat casa din lemn și cu materialul recuperat au făcut la Dumbrava un grajd și un șopru. Odinioară, renumele satului Bunea Mică era dat de plantațiile de pomi fructiferi, mai ales meri și peri, soiuri rare care s-au păstrat de pe vremea imperiului austro-ungar, cum ar fi și cel botezat de localnici „Para reginei”.

UN VIITOR MONUMENT
ISTORIC

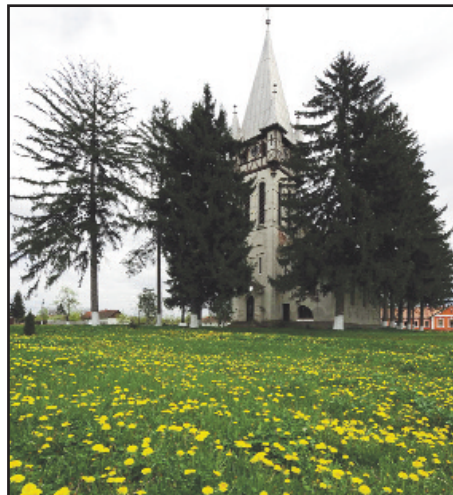
Biserica reformată din Dumbrava este creația unui arhitect renumit, **Alpár Ignác** (foto) care a făcut construcții importante în Europa

Centrală. Lăcașul de cult a fost ridicat la anul 1898. Biserica de la Dumbrava a fost vizitată de asociații internaționale ale arhitecților și arheologilor, care au venit din Austria, Germania, America, într-un traseu în care au vizitat clădirile gândite de arhitectul Ignác. „Biserica nu este declarată monument, pentru că dacă cerem asta, atunci nu o putem renova. După ce o renovăm, o să o transformăm în monument istoric”, era opinia primarului **Ioan Ihász** în vara anului 2009.

Alpár Ignác (1855-1928) a condus un birou de arhitectură în Budapesta. A proiectat mai mult de o sută de clădiri, dintre care 38 se află pe teritoriul Transilvaniei și Banatului, cum ar fi opt biserici, cincisprezece școli și universități, șase primării și sedii administrative județene, patru centre de tratamente balneofizioterapeutice, un castel, un palat de poștă. După proiectele arhitectului Alpár Ignác s-au ridicat casele comitatelor din Cluj, Brașov, Deva, Sighișoara, Târnăveni. Opera

cea mai importantă a arhitectului Alpár Ignác este considerată edificiul eclectic care adăpostește Muzeul Agriculturii din Budapesta, ridicat în 1896. În Banat, alături de Palatul Poștelor din Timișoara, după proiectul lui Alpár Ignác a fost realizat „Monumentul Széchenyi” de pe stâncă Călnic de la Cazane, închinat contelui István Széchenyi, un înfocat susținător al construcției Podului cu lanțuri din Budapesta, inaugurat la anul 1849).

Tot lui Alpár Ignác i se datorează clădirea fostei Băi Szapáry de pe malul drept al Cernei din Băile Herculane, dar și clădirea neobarocă a Gimnaziului Superior de Băieți din Timișoara, azi Liceul Teoretic „C.D. Loga”.